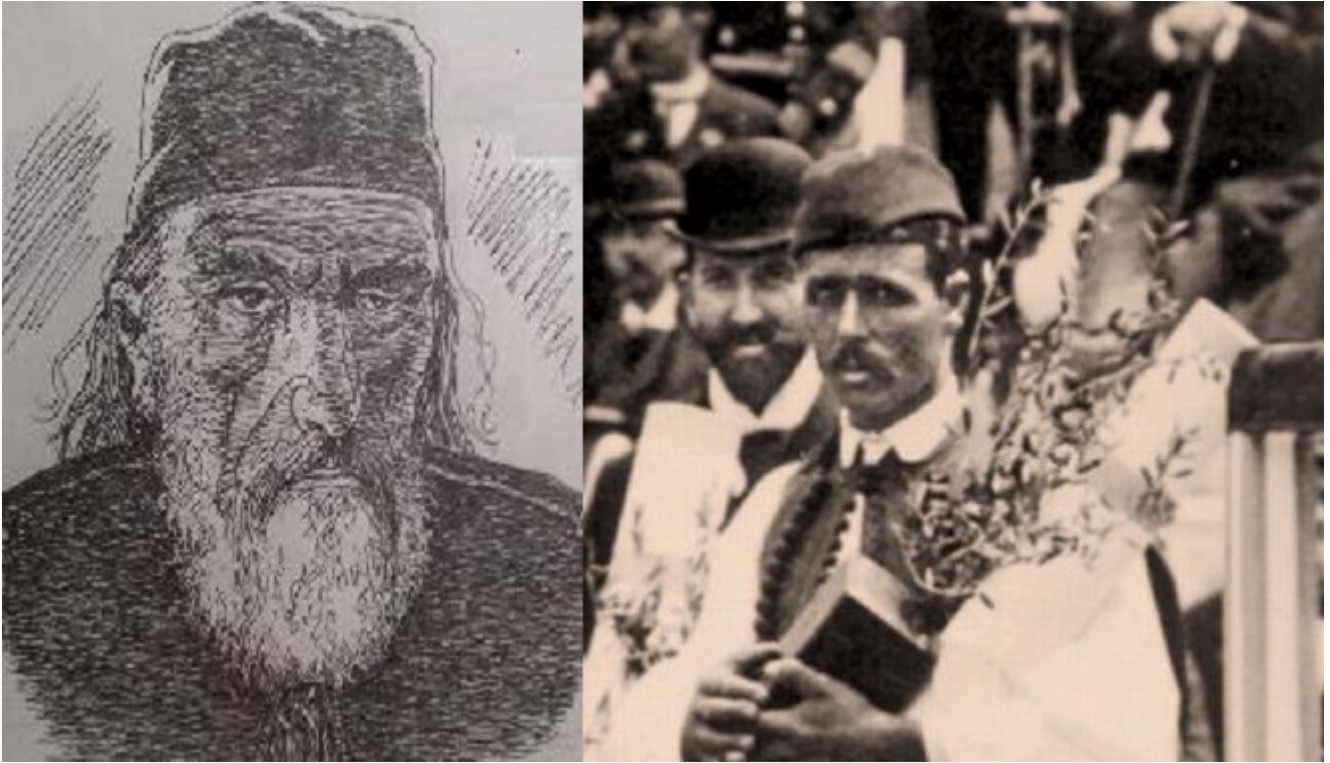

Οι λόγιοι της Τουρκοκρατίας για τη φυσική αγωγή των νέων

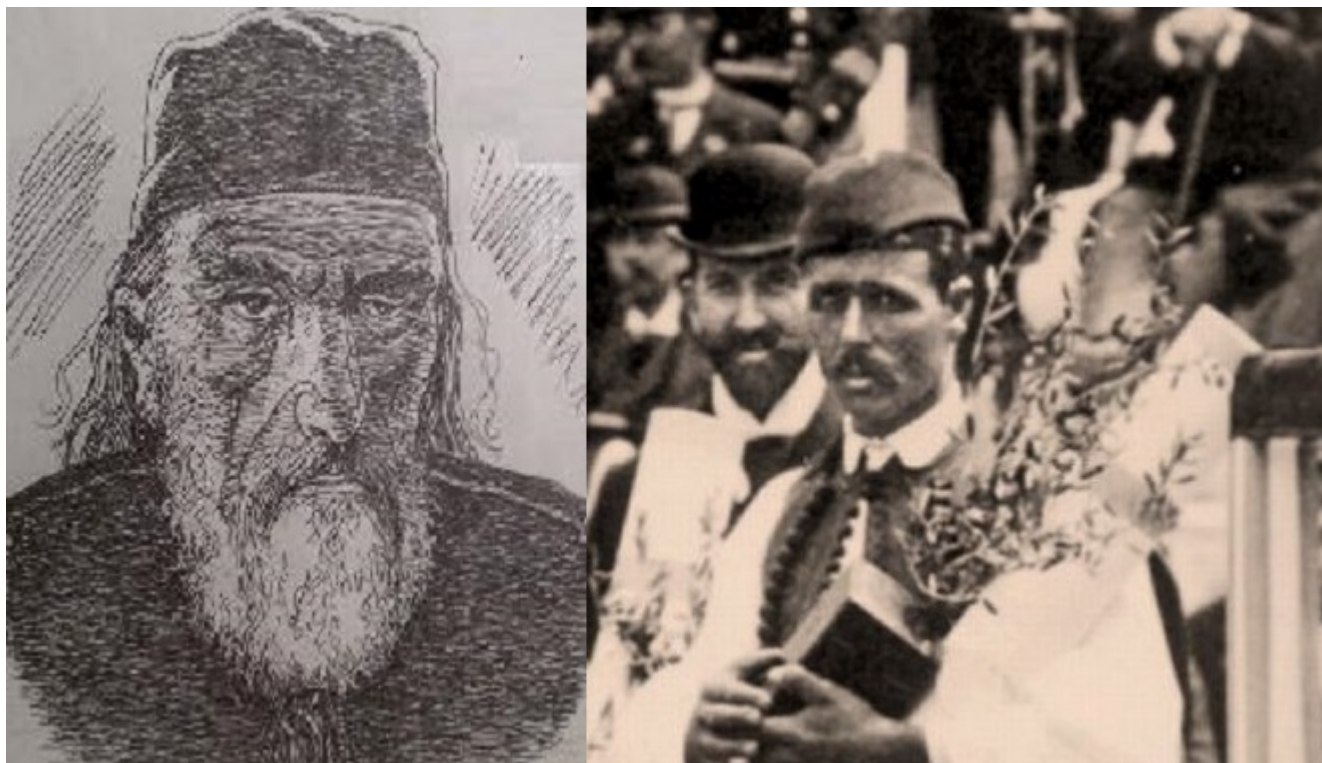
Πολιτισμός / Αγωγή των Νέων / Αθλητισμός

Βασίλειος Καΐμακάμης, Αναπλ. καθηγητής ΤΕΦΑΑ-ΑΠΘ

[Προηγούμενη δημοσίευση: <https://www.pemptousia.gr/?p=175507>]

Όλοι οι παραπάνω κληρικοί (Γαζής, Φαρμακίδης, Ιγνάτιος) πρωταγωνίστησαν επίσης στην ίδρυση Ελληνικών Εταιρειών και στη διαφώτιση- ενημέρωση κάποιων προσωπικοτήτων για τα ελληνικά δίκαια[23]. Υπήρξαν επίσης ηγετικά στελέχη της Φιλικής Εταιρείας, ενώ οι δυο πρώτοι με την έκρηξη της επανάστασης ήρθαν στην Ελλάδα, όπου αγωνίστηκαν και ως πολεμιστές. Ο δεύτερος (Φαρμακίδης) έγινε ίσως περισσότερο γνωστός από τη θέση και την αποστολή που είχε στο λεγόμενο «Αυτοκέφαλο» της ελληνικής Εκκλησίας, αμέσως μετά την έλευση των Βαυαρών[24].

● Ιεροδιδάσκαλος Ιώσηπος Μοισιόδαξ (1725-1804), ο οποίος πέρασε από τα σημαντικότερα ελληνικά κέντρα της Δύσης, των Παραδουνάβειων Περιοχών, αλλά και του τουρκοκρατούμενου Ελληνισμού ήταν επίσης ένας από τους σημαντικότερους Φωτιστές του Γένους, αφού σε όλη του σχεδόν την ενήλικη ζωή δίδασκε και έγραφε, έχοντας ως επίκεντρο την αγωγή και την αφύπνιση των Ελλήνων. Ένα από τα κυριότερα έργα του είναι και η «Πραγματεία περί παιδων αγωγής», όπου μεταφέρει στους συμπατριώτες του το πνεύμα της αναγέννησης και των Διαφωτιστών της Δύσης για την αγωγή των παιδιών[25]. Ας σημειωθεί ότι ο Ρήγας τον μόνο Έλληνα που αναφέρει στη χάρτα του ήταν ο παραπάνω κληρικός, ο οποίος ήταν και δάσκαλός του.

● Ιερομόναχος Βενιαμίν ο Λέσβιος (1762-1824), πέρα από το τεράστιο διδακτικό και συγγραφικό του έργο αρθρογράφησε αρκετές φορές στο «Λόγιο Ερμή» αναπτύσσοντας διάφορα εκπαιδευτικά θέματα[26]. Με την έναρξη του αγώνα επιστρέφει στην Ελλάδα και συμμετέχει άμεσα με διάφορους τρόπους σε αυτόν.

Να σημειωθεί ότι Έλληνες κληρικοί και θεολόγοι, οι οποίοι με διάφορους τρόπους ανέδειξαν την αξία της σωματικής άσκησης και συνέδεσαν την αρχαία γυμναστική και τον θεσμό των Ολυμπιακών Αγώνων έζησαν και δραστηριοποιήθηκαν και πολύ πριν την προεπαναστατική περίοδο (1800-1821), για την οποία γίνεται λόγος στην παρούσα εργασία. Ένας από αυτούς ήταν και ο Σεβαστός Κυμνήτης[27] (φιλόσοφος, θεολόγος και σχολάρχης διαφόρων ακαδημιών 1630/6- 1702), ο οποίος δίδασκε στα ελληνικά σχολεία, αλλά και στα κατ' οίκον μαθήματα τους

Ολυμπιονίκους του Πινδάρου. «Κύριο μέλημά του ήταν η πνευματική ανάπτυξη των συμπατριωτών του και η ηθική και δογματική ενίσχυσή τους, ώστε να αντισταθούν στους διωγμούς των Τούρκων και στην προπαγάνδα των Καθολικών»[28].

Τέλος άξιο προσοχής είναι και το γεγονός ότι τα συγγράμματα και η διδασκαλία των παραπάνω κληρικών συμπίπτουν και με την εμφάνιση των Φιλανθρωπιστών στη Γερμανία και Ελβετία (μέσα 18^{ου}, έως μέσα 19ου αι.). Οι φωτισμένοι αυτοί παιδαγωγοί, οι οποίοι είχαν σπουδάσει και θεολογία ενέταξαν στα παιδαγωγικά τους συστήματα των σχολείων τους, τα λεγόμενα *Φιλανθρώπια*, τη γυμναστική, στα πρότυπα των αρχαίων Ελλήνων, δηλαδή ως μέσο σωματικής και πνευματικής αγωγής[29]. Μάλιστα Ο Guts Muts, που ήταν ο επιφανέστερος των Φιλανθρωπιστών, έκανε αναφορά και στην αναβίωση των Ολυμπιακών Αγώνων[30].

[Συνεχίζεται]

[23] Αλεβιζόπουλος Αν., *Η φιλελληνική κίνηση και οι πρώτοι εν Γερμανία ελληνικοί κοινότητες*, Αθήναι, 1979, σσ. 104-105./ Εγκυκλοπαίδεια «Πάπυρος, Λαρούς Μπριτάννικα», τομ. 15, σσ. 435, 436./ Εγκυκλοπαίδεια, «Πρόσωπα που σημάδεψαν την ιστορία των Ελλήνων», τομ. σ. 30.

[24] Εγκυκλοπαίδεια «Πάπυρος, Λαρούς Μπριτάννικα», τομ. 15, σ. 436.

[25] Δημαράς Κ. Θ., *Νεοελληνικός Διαφωτισμός. 7^η έκδοση, Νεοελληνικά μελετήματα*, Αθήνα 1998, σσ. 15, 16./ Φανιόπουλος, ο.π., σσ. 38-43.

[26] Αργυροπούλου Ρ., *Ο Βενιαμίν Λέσβιος και η ευρωπαϊκή σκέψη του 18^{ου} αιώνα*, Αθήνα 1983, σ. 59.

[27] Φανιόπουλος, ο.π., σ. 80.

[28] Κόλλια Ι., «Ο Σεβαστός Κυμινήτης και η ίδρυση του Φροντιστηρίου της Τραπεζούντας». Ελληνικά, τομ.30, τ/χ.Β (1977-1978), σ. 287.

[29] Μουρατίδης, ο.π./ Krüger M., *Einführung in die Geschichte der Leibeserziehung und des Sports*, Schorndorf 1993, ss. 25-35.

[30] Guts Muts J. Chr. Fr., *Gymnastik für die Jugend*, Schnepfentahl 1793, ss. 90, 91.